

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 382/2017-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. septembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti [REDACTED] a [REDACTED], obaja bytom [REDACTED], zastúpených advokátom Mgr. Branislavom Samcom, Národná 15, Žilina, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 141/2013, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 141/2013 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 141/2013 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDACTED] a [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie každému v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Žilina p o v i n n ý vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Žilina je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 551,20 € (slovom päťstopäťdesiatjeden eur a dvadsať centov) na účet advokáta Mgr. Branislava Samca, Národná 15, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 382/2017-11 z 12. júna 2017 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 141/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia podali 13. mája 2013 na okresnom súde žalobu, ktorou sa proti žalovanému domáhajú odstránenia „rúry“ z ich pozemku. Podľa ich slov okresný súd síce vo veci rozhodol (rozsudok bol okresným súdom vyhlásený 5. októbra 2016), no napriek tomu ku dňu podania sťažnosti nebolo jeho písomné vyhotovenie stranám sporu doručené. Sťažovatelia podali 23. marca 2015 sťažnosť predsedovi okresného súdu podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) na postup súdu vo veci porušenia práva na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov, ktorú odôvodnili tým, že napriek tomu, že nejde o právne náročný spor, vo veci boli súdom spôsobené prietahy. Za obdobia, v ktorých vznikli prietahy, sťažovatelia považujú obdobie od podania žaloby 13. mája 2013 do konania 1. pojednávania vo veci 3. júna 2015 v trvaní 2 rokov a 3 týždňov, ďalej obdobie od konania 1. pojednávania vo veci 3. júna 2015 do konania ďalšieho pojednávania vo veci 18. mája 2016 v trvaní 11 mesiacov a 3 týždňov

a napokon obdobie od vyhlásenia rozsudku 5. októbra 2016 až do podania sťažnosti v trvaní 4 mesiacov. Podľa názoru sťažovateľov porušenie ich označeného základného práva a stav právnej neistoty spôsobený prietiahmi v napadnutom konaní stále trvá, a to vzhľadom na predmet konania už veľmi dlhú dobu.

3. Na základe uvedeného sťažovateľa navrhli, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo [redacted], nar. [redacted], bytom [redacted] a [redacted], nar. [redacted], bytom [redacted], na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/141/2013 bolo porušené.

Okresnému súdu v Žiline sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/141/2013 konal bez zbytočných prietáhov.

[redacted], nar. [redacted], bytom [redacted] a [redacted], nar. [redacted], bytom [redacted], spoločne a nerozdielne sa priznáva primerané finančné zadostučinenie ako náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 2.000,- € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd v Žiline povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd v Žiline je povinný zaplatiť [redacted], nar. [redacted], bytom [redacted] a [redacted], nar. [redacted], bytom [redacted], spoločne a nerozdielne, náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 374,80 € na účet advokáta Mgr. Branislava Samca, vedený vo [redacted], a. s., [redacted], do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

4. Ústavnému súdu bolo 7. augusta 2017 doručené stanovisko okresného súdu sp. zn. 1 SprS/417/2017 z 1. augusta 2017 k sťažnosti sťažovateľov, ktorého súčasťou bol aj chronologický prehľad priebehu napadnutého konania. V tomto stanovisku okresný súd uviedol, že napadnuté konanie po skutkovej stránke dokazovania, ako aj procesnej náročnosti možno zaradiť medzi stredne ťažké konania, a teda tie, kde sa neopakuje právna oblasť, avšak nejde o neobvyklú rozhodovaciu prax. Odstránenie stavby predstavuje štandard v rozhodovacej praxi občianskoprávných sporov, náročné je najmä pre kvalifikáciu stavby a dokazovanie.

Okresný súd ďalej uviedol, že z doloženého prehľadu priebehu konania je zrejmé, že po vykonaní úkonov pre prípravu pojednávania, t. j. od 22. augusta 2013 do 7. mája 2015, nebola činnosť súdu efektívna, čo okresný súd odôvodnil celkovou zaťaženosťou súdu. Pojednávanie vo veci samej bolo nariadené po intervencii a riešení nedostatkov predsedom súdu pri prešetrení sťažnosti podľa § 62 zákona o súdoch. Po podaní sťažnosti pojednávania a procesné úkony súdu boli už viac-menej priebežné. Pojednávania boli odročované najmä z dôvodu procesných návrhov a návrhov na vykonanie dokazovania, teda celková dĺžka konania je priamym následkom procesnej a dôkaznej aktivity strán, kde neodôvodnené prietahy nemožno pričítať ani jednej zo strán či okresného súdu. Podľa okresného súdu došlo k neodôvodneným prietahom pri vyhotovovaní rozsudku a obdobie od vyhlásenia rozsudku po jeho vyhotovenie a expedovanie, t. j. od 5. októbra 2016 do 24. apríla 2017 nepovažuje za primerané, avšak zároveň uviedol, že na základe intervencie a kontroly predsedu okresného súdu už došlo k náprave, keďže sudca mal značné množstvo rozsudkov nevyhotovených v zákonom stanovenej lehote, a práve na základe kontroly predsedu súdu boli tieto nedostatky zistené s uložením povinnosti vypracovať v poradí najstaršie rozsudky a rozsudky v konaniach, kde by odklad mohol znamenať veľmi vážnu ujmu pre práva strán či vykonateľnosť. Proti sudcovi bolo z toho dôvodu iniciované disciplinárne konanie pre závažné porušenie povinností a v súčasnej dobe bol podaný návrh pre opakované porušenie povinností sudcu s návrhom na zbavenie funkcie.

Okresný súd v súvislosti s už uvedenou kontrolnou činnosťou predsedu súdu v stanovisku poukázal na skutočnosť, že zmierniť rozsah zásahu do práv sťažovateľov a dosiahnutie nápravy bolo možné aj skôr, pokiaľ by sťažovatelia poukázali na pretrvávajúci závadný stav aj neformálnou sťažnosťou (napr. elektronickou správou).

Vzhľadom na skutkový stav a určitý rozsah zásahu nečinnosťou súdu do práv sťažovateľov, avšak následný súdny postup, ktorým podľa okresného súdu došlo k náprave a odstráneniu neistoty, okresný súd navrhol, aby ústavný súd v prípade posúdenia prietahov ako zbytočných obmedzil svoje konštatovanie na porušenie práv sťažovateľov a priznanie náhrady trov konania, pretože nedošlo k takej ujme, aby bolo nevyhnuté priznať finančné zadost'učinenie.

5. Podaním doručeným ústavnému súdu 18. augusta 2017 sa sťažovatelia vyjadrili k už uvedenému stanovisku okresného súdu, v ktorom uviedli: „... *Porušovateľ sám konštatuje, že po vykonaní úkonov pre prípravu pojednávania, vzájomné doručenie úkonov vo veci samej, t. j. od 22. 8. 2013 do 7. 5. 2015, činnosť súdu nebola efektívna. Dĺžku tohto, takmer 2 - ročného úseku, však odôvodňuje celkovou zaťaženosťou súdu a nestotožňuje sa s tvrdením sťažovateľov, že týmto konaním súdu došlo k neoprávneným priet'ahom v konaní v plnom rozsahu.*

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa strana sporu obrátila na súd so žiadosťou rozhodnutie. Zaťaženosť súdu, ako aj neschopnosť sudcu konajúceho vo veci, tak nemôže byť na ťarchu strán sporu, ktoré sa domáhali spravodlivého rozhodnutia vo veci v primeranej lehote bez zbytočných priet'ahov v konaní. Takmer 2-ročné obdobie, v ktorom súd (ne)vykonával úkony pre prípravu pojednávania teda bez akýchkoľvek pochybností predstavuje neoprávnené priet'ahy v konaní v plnom rozsahu...“.

Tvrdenie okresného súdu, že celková dĺžka konania je priamym následkom procesnej a dôkaznej aktivity strán, považujú sťažovatelia za zavádzajúce, pretože sú toho názoru, že sudca konajúci vo veci síce vynaložil značnú aktivitu na preukázanie určitých skutočností, tieto však v konečnom dôsledku boli vo vzťahu k predmetu konania a k rozhodnutiu vo veci samej irelevantné a touto svojou „aktivitou“ len prispel k ďalšiemu zbytočnému predlžovaniu konania a k zvyšovaniu jeho nákladov.

Sťažovatelia sa stotožňujú s tvrdením porušovateľa, že k neodôvodneným priet'ahom došlo pri vyhotovovaní rozsudku, a teda čas od vyhlásenia rozsudku po jeho vyhotovenie a expedovanie, t. j. od 5. októbra 2016 do 24. apríla 2017, nie je primeraný.

K skutočnosti, že sťažovatelia najskôr nevyužili podanie sťažnosti podľa § 62 zákona o súdoch, uviedli, že to bolo podmienené predchádzajúcimi negatívnymi skúsenosťami s efektívnosťou takéhoto postupu.

K vyjadreniu okresného súdu, že nečinnosť zo strany okresného súdu nespôsobila takú ujmu, aby bolo možné priznať finančné zadosťučinenie sťažovateľom, uviedli, že porušovateľ nie je v pozícii, v ktorej by mohol objektívne vyhodnotiť dopad priet'ahov

v konaní na sťažovateľov, a nemôže mať predstavu o rozsahu a charaktere ujmy, ktorú utrpeli.

Sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia vzal do úvahy najmä predmet konania, v ktorom došlo k zbytočným priet'ahom, ktorý spočíval v ochrane vlastníckeho práva ako základného ľudského práva chráneného ústavou. V tejto súvislosti uviedli, že neprimeraná dĺžka súdneho konania zapríčinila frekventovanú osobnú účasť sťažovateľov na prejednávanej veci, čo pre sťažovateľov predstavovalo stratu času a finančných prostriedkov. Taktiež napäté susedské vzťahy počas celého konania neprispeli k riadnemu, nerušenému a komfortnému užívaniu nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom súdneho konania. Sťažovatelia tiež uviedli, že ich správanie počas tohto obdobia vykazovalo známky frustrácie a nepokoja, čo značne prispelo k mnohým nezhodám v spoločnej domácnosti a ohrozilo trvanie ich manželstva.

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

7. Zo spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie vedené okresným súdom ústavný súd zistil takýto prehľad priebehu konania:

- 13. máj 2013 – doručenie žaloby,
- 14. máj 2013 – výzva žalobcovi v 1. a 2. rade na zaplatenie súdneho poplatku (22. máj 2013 – zloženie platby na účet okresného súdu),
- 29. júla 2013 – zaslanie žaloby žalovanému na vyjadrenie,
- 2. august 2013 – doručenie vyjadrenia žalovaného k žalobe,
- 5. august 2013 – výzva pre právneho zástupcu žalobcov na zaslanie plnej moci aj vo vzťahu k žalobcovi v 1. rade,
- 22. august 2013 – doručenie doplnenia plnej moci právneho zástupcu žalobcov aj vo vzťahu k žalobcovi v 1. rade,
- 6. máj 2015 – nariadený termín pojednávania na 3. jún 2015,

- 3. jún 2015 – pojednávanie bolo odročené na neurčito na účel ďalšieho dokazovania,
- 18. jún 2015 – doručenie dôkazného návrhu zo strany právneho zástupcu žalobcov,
- 22. apríl 2016 – nariadený termín pojednávania na 18. máj 2016,
- 18. máj 2016 – pojednávanie bolo odročené na 22. jún 2016 na účel ďalšieho dokazovania,
- 22. jún 2016 – pojednávanie bolo odročené na 25. júl 2016 na účel výsluchu svedkov,
- 25. júl 2016 – pojednávanie nebolo uskutočnené z dôvodu nahlásenej bombovej hrozby,
- 8. september 2016 – nariadený termín pojednávania na 5. október 2016,
- 5. október 2016 – pojednávanie – okresný súd vyhlásil rozsudok č. k. 8 C 141/2013-103, ktorým žalobu zamietol a zároveň rozhodol o nároku na náhradu trov konania,
- 22. máj 2017 – doručenie odvolania žalobcov proti rozsudku z 5. októbra 2016,
- 6. jún 2017 – uznesenie okresného súdu č. k. 8 C 141/2013-120 o uložení povinnosti žalobcom zaplatiť súdny poplatok za odvolanie, daný pokyn na doručenie odvolania na vyjadrenie žalovanému (odoslané 26. júna 2017),
- 12. júl 2017 – doručenie vyjadrenia žalovaného k odvolaniu žalobcov,
- 26. júl 2017 – pokyn na doručenie vyjadrenia žalovaného k odvolaniu žalobcovi.

III.

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov. K namietanému porušeniu sťažovateľmi označeného základného práva malo dôjsť postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

11. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

12. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

13. Táto povinnosť súdu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplývala z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov. V súčasnosti od 1. júla 2016 táto povinnosť vychádza zo zásad Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), a to v zmysle čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, resp. § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne,

spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania. Na druhej strane Civilný sporový poriadok kladie oveľa väčšie nároky a požiadavky aj na strany sporu a ich nesplnenie sankcionuje stratou sporu (napr. čl. 8, § 132, § 150, § 151, § 153, § 154 CSP a ďalšie).

14. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, III. ÚS 75/07, III. ÚS 118/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje), správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľov.

14.1 Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie vedené pred okresným súdom pod sp. zn. 8 C 141/2013 je konaním, v ktorom sa žalobcovia na základe zapieracej žaloby podľa § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka domáhajú od žalovaného odstránenia „rúry“ z ich pozemku, a teda ide o vec štandardnú, nijako sa nevymykajúcu bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Vzhľadom na skutočnosť, že k zbytočným prietahom v napadnutom konaní došlo predovšetkým v dôsledku obdobia absolútnej nečinnosti okresného súdu (v období do vyhlásenia rozsudku vo veci v celkovom trvaní približne 31 mesiacov), ako aj v dôsledku nečinnosti okresného súdu v období po vyhlásení rozsudku vo veci pri jeho písomnom vyhotovovaní a odosielaní stranám sporu (pozri body 14.3.1 a 14.3.2 odôvodnenia nálezu), ústavný súd je toho názoru, že dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci.

14.2 Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd posudzoval priebeh napadnutého konania, bolo správanie sťažovateľov ako účastníkov konania. Ústavný súd v súvislosti s posudzovaním napadnutého konania podľa tohto kritéria po vykonaní zistení zo spisu okresného súdu sp. zn. 8 C 141/2013 uvádza, že sťažovatelia (ako žalobcovia v 1. a 2. rade v napadnutom konaní) síce neboli pri podávaní žaloby úplne dôslední, keďže k nej opomenuli doložiť plnú moc pre ich právneho zástupcu aj vo vzťahu k žalobcovi v 1. rade,

v dôsledku čoho ich (resp. ich právneho zástupcu) na jej doloženie musel vyzývať následne okresný súd, avšak vzhľadom na to, že tento nedostatok bol zo strany právneho zástupcu žalobcov rýchlo odstránený, nemožno túto skutočnosť považovať za skutočnosť, ktorá mohla prispieť k predĺženiu doterajšieho priebehu konania.

14.3 Ústavný súd napokon hodnotil postup okresného súdu v konaní.

14.3.1 Zo spisu okresného súdu sp. zn. 8 C 141/2013 ústavný súd zistil, že v napadnutom konaní, ktoré sa začalo doručením žaloby okresnému súdu 13. mája 2013, okresný súd síce spočiatku postupoval plynulo (v súvislosti s vykonávaním úkonov spojených s prípravou pojednávania), avšak ešte pred nariadením prvého pojednávania vo veci na 3. jún 2015 bol v konaní výrazným spôsobom absolútne a neodôvodnene nečinný, a to od 22. augusta 2013 (t. j. od doručenia chýbajúcej plnej moci právneho zástupcu žalobcov udelenú aj žalobcom v 1. rade) do 6. mája 2015 (t. j. do nariadenia termínu pojednávania na 3. jún 2015) v trvaní takmer 21 mesiacov, čo spôsobilo, že prvé pojednávanie bolo okresným súdom nariadené až po takmer 2 rokoch od začatia konania. Okrem už uvedeného obdobia absolútnej a neodôvodnenej nečinnosti bol okresný súd takto nečinný aj následne v priebehu vykonávania dokazovania v trvaní viac ako 10 mesiacov, a to v období od 18. júna 2015 (keď mu bol doručený dôkazný návrh zo strany právneho zástupcu žalobcov, a teda bolo možné nariadiť vo veci ďalšie pojednávanie) do 22. apríla 2016 (t. j. do skutočného nariadenia pojednávania vo veci na 18. máj 2016).

Uvedená absolútna nečinnosť okresného súdu v období do vyhlásenia rozsudku 5. októbra 2016 v celkovom trvaní 31 mesiacov viedla k vzniku zbytočných prietahov v konaní a k jeho výraznému predĺženiu. Takýto postup okresného súdu nemožno v žiadnom prípade označiť za postup, ktorý by bol v súlade s § 100 ods. 1 prvej vety OSP, resp. v súlade s čl. 17 CSP, v zmysle ktorých súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

14.3.2 Ústavný súd zistil, že okrem už uvedených období nečinnosti okresného súdu bol okresný súd nečinný aj v súvislosti s písomným vyhotovením a doručovaním rozsudku. Ústavný súd zistil, že v napadnutom konaní okresný súd vyhlásil rozsudok 5. októbra 2016, ktorý bol však písomne vyhotovený a žalobcovi a žalovanému odoslaný až 24. apríla 2017,

t. j. po viac ako 5 mesiacoch od uplynutia zákonnej lehoty na jeho vyhotovenie a odoslanie (30 dní od jeho vyhlásenia). Súčasne bolo zistené, že zákonný sudca konajúci vo veci predsedu súdu o predĺženie lehoty na písomné vyhotovenie a odoslanie rozsudku vôbec nežiadal. Napadnuté konanie dosiaľ nie je právoplatne skončené z dôvodu podaného odvolania proti predmetnému rozsudku zo strany žalobcov. Nečinnosť okresného súdu v napadnutom konaní spočívajúcu v písomnom vyhotovení rozsudku a jeho odoslaní žalobcom a žalovanému až po viac ako 6 mesiacoch od jeho vyhlásenia, v dôsledku ktorej vznikli v konaní zbytočné priet'ahy, nemožno v žiadnom prípade tolerovať či ospravedlniť.

14.3.3 Pokiaľ ide o dôvody okresného súdu prezentované v jeho vyjadrení k sťažnosti z 1. augusta 2017, že v období od 22. augusta 2013 do 7. mája 2015 nebola činnosť okresného súdu efektívna v dôsledku jeho celkovej zaťažnosti, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd platí, že personálne problémy justičného systému nezavazujú štát zodpovednosti za zbytočné priet'ahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02). Námieta personálnych komplikácií nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil.

15. S poukazom na už uvedené, a to najmä vzhľadom na celkový priebeh napadnutého konania a výrazné obdobia absolútnej a neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu v pomere k celkovej dĺžke tohto konania ústavný súd konštatuje, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 141/2013 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu sťažovateľmi označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

IV.

16. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

17. Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu bolo porušené, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádzajú sťažovatelia domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci (bod 2 výroku nálezu).

18. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

19. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

20. Sťažovatelia sa domáhajú priznania finančného zadosťučinenia v sume 2 000 €, čo odôvodnili tým, že už šiesty rok nemôžu plnohodnotne užívať svoj pozemok, sú im upierané čiastkové oprávnenia vlastníka veci a tiež musia trpieť urážky zo strany žalovaného. V tejto súvislosti poukázali na skutočnosť, že stav právnej neistoty spôsobený prietáhmi v súdnom konaní trvá vzhľadom na predmet konania už veľmi dlhú dobu. Dôvody priznania primeraného finančného zadosťučinenia uviedli taktiež vo vyjadrení z 15. augusta 2017 (pozri bod 5 odôvodnenia nálezu).

21. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

22. S prihliadnutím na celkový priebeh napadnutého konania vedeného pod sp. zn. 8 C 141/2013, t. j. berúc do úvahy konkrétne okolnosti tohto konania, ústavný súd považoval priznanie sumy 500 € každému zo sťažovateľov za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu).

23. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

24. Ústavný súd v súlade s citovaným zákonným ustanovením napokon rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním v konaní o ich sťažnosti. Úhradu trov konania sťažovateľom priznal za dva uplatnené úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) a pri rozhodovaní o priznaní trov konania ústavný súd vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2016, ktorá bola 884 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2017. Právny zástupca sťažovateľov vykonal 6 úkonov právnych služieb (pre každého zo sťažovateľov po 3 úkony), a to prevzatie a prípravu zastupovania, podanie sťažnosti a vyjadrenie z 15. augusta 2017. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2017 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky znížená o 50 % tarifnej odmeny (§ 13 ods. 2 vyhlášky) pri zastupovaní dvoch alebo viacerých sťažovateľov predstavuje sumu 73,67 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 8,84 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 82,51 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2017. Odmena advokátovi za poskytnuté služby v konaní pred ústavným súdom (za 3 úkony právnych služieb) predstavuje celkovú sumu 247,53 € za jedného účastníka konania, t. j. za dvoch účastníkov konania 495,06 €. Vzhľadom na to, že ústavný súd považoval za preukázané, že právny zástupca sťažovateľov je platiteľom dane z pridanej hodnoty, trovy zvýšené o daň z pridanej hodnoty podľa § 18 ods. 3 vyhlášky predstavujú celkovo sumu 594,07 €, avšak vzhľadom na to, že právnym zástupcom

sťažovateľov boli trovy konania vyčíslené v sume 551,20 €, t. j. v sume nižšej ako boli vyčíslené ústavným súdom, ústavný súd priznal sťažovateľom úhradu trov konania len v sume uplatnenej ich právnym zástupcom, t. j. v sume 551,20 € (bod 4 výroku nálezu).

25. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok).

26. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. septembra 2017